

— Vit hava teimum nógv fyri at takka:

Tað eru friðar-felagsskapirnir sum minna politikararnar á ábyrgd sína!

Tað vóru slíkar fólkaflýkingar, sum gjørdur, at endi fekst á Vietnamkrígunum — teimum hava vit tí nógv fyri at takka, segði Karin Kjelbro, løgtingskvinna m. a. á friðarfundinum í Havn 2. hvítusunnudag. Vit prenta røðu hennara:

„Tað var hin 3. mars í ár, at norðurlandaráðið hevði ársfund í Keypmannahavn. Har legði tú til merkis, at nógvir av svensku luttakarunum uttan mun til flokkslit, bóru eitt felagsmerki á bringuni. Hetta, ið tey ungu í dag nevna badge. Á hesum merki sást tú eina opna hond við útstrektum fingrum, ið myndar tað vit gera, tá vit skulu verja okkum. Hóast hondin bar bóðu um sjálvverju, so var tað als ikki tað myndin segði, tí har stóð: „Rør ikki min kompiss“.

3 dagar áðrenn var Olof Palme skotin og orðini: „Nem ikki vinmann min“, ella „nem ikki vinkonu mína“ hevði hann smíðað í sambandi við onkra av mongu friðarøðum sínum.

Hesi fáu orð lýsa stutt og greitt friðarstarvið og solidaritet millum menniskju. Skál tilíkt virksemyndast, so er grundstópin hetta at verja vinkonu sína ella vinmann sin, uttan mun til, um tey bógva í Stockhólm, Moskva, Peking, New York, Johannesburg, ella hvar á jørðini tað er.

Hóast vit í Føroyum eru fá og smá, so er hesin

spurningur hin álvarssamasti og mest umráðandi í øllum virksemyndast okkara.

Eisini hjá okkum

Í 1940 vistu føroyskir politikarar hesum spurningi álvarssmi, tá teir, áðrenn vit vóru hersett av Bretum gjørdur soljóðandi samtykt: Tað er stóða tingsins

at halda Føroyar uttanfyri bardagan og ósemluna landanna millum. Sama álvarssmi vistu teir, tá teir í 1960 gjørdur soljóðandi samtykt: Føroya Løgting mótmælir, at hermenn verða knýttir at Sornfellis- og Eiðisstöðini, og noktar fyri, at krígsútgerð verður goymd á føroyskum land- ella sjó-øki.

Í samband við orðaskifti á tingi í 1968 visa allir flokkar uttan hin eini á nevndu samtykt, samstundis sum teir siga, at eingin ivi er um, at Føroyar eru betur vardar uttanfyri enn innanfyri hermálsligar samgongur, og teir biðja landsstýrið kanna líkindini fyri, at hesar samtyktir verða settar í verk.

Hóast talið av tingmonnum er økt síðani tá, tykist spurningurin um at reka hervaldið av landinum ikki at vera viðgjørdur við sama álvarssmi.

Óg kortini eru glottar. Løgtingið hevur samtykt, at Føroyar skulu vera kjarnorkuvápnafritt øki. Á undan hesi samtykt setti annar limur okkara í norðurlandaráðnum uppskot um at seta bólk av friðargranskarum í norðurlondum um at koma við uppskoti um línna í heiminum. Hetta eydnaðist ikki tá, men í november í fjør kom so væl ávegis, at parlamentarikarar úr øllum norðurlondum hittust til tess at

tosa um norðurlond sum kjarnorkuvápnafritt øki og harvið saman við øðrum londum, ið hava gjørt somu samtykt at bróta slóð fyri, at allur heimurin gerst kjarnorkuvápnafriur. At hesin fundur kom í lag, er einamest ymisku friðarfelagsskapunum fyri at takka. Bæði úti í stóru verð og her í Føroyum eru tað friðarfelagsskapirnir, ið minna politikararnar á ábyrgd sína.

Tøkk eiga tí fyri tað, tí hetta er einasta gongda leiðin her og um allan heim. Vit vita og trúgva, at tað nyttar. Tað vóru júst slíkar fólkaflýkingar, ið gjørdur, at endi fekst á eitt nú Vietnamkrígunum. Henda friðargonga er eitt mótmæli móti hernaðardubbingini. Vit ássanna, at dubbing fyrirbyrgir ikki kríggj. Dubbingin førir okkum tvørturímóti nærri týning. At arbeiða fyri friði og samstundis at dubba kann ikki sameinast. Seinasta mansaldur hevur framburðurin í tekniskum snildi verið størri enn 2000 ár framm-anundan. Hetta tøkni er í valdi menniskjunnar.

Hetta tøkni skapar ikki frið, um ikki tað er vilji menniskjunnar, at friður skal verða.

Dagliga verða vit mint á, at brek eru í hálvøðu tøkni og ikki minni brek á vilja menniskjunnar.

Landsmenn okkara hava altíð lagt stóran dent á, at føroyingar eru friðar-

fólk.

Í 1950 legði landsstýrið fyri tingið uppskot upp at heimavard var sett á stovn í Føroyum. Heimavard er sivilur felagsskapur, men løgtingið visti frá sær uppskotið, við teirri grundgeving, at hesin felagsskapur ber vápn, og tað vilja vit ikki hava føroyingar at gera.

Havandi hetta í huga er syrgiligt at frætta, at flaggskip okkara, ið meira enn nakað annað er skip alra føroyinga, er leigað út til at flyta hermenn við. Við øðrum orðum tann sami eirindaleysi peninga-áhugi, ið risaveldini hava í vápnadnaðinum hevur vist sin andstyggjuliga skólt í Føroyum.

Í tíðindablaðnum frá Fólki fyri friði til hesa friðargonga verður spurt: Hvønn týðning hevði tað havt fyri børn og ung, um tey livdu undir umstøðum, har mótmæla og mótmæli móti kjarnorkuvápnunum og hernaðardubbing vóru vanlig, um tey upplivdu, at vaksni høvdu vón um framtíðina, ikki bert dagin í morgin?

Høvdu tey betur enn vit verið fýr fyri at handfarið framtíðina?

Vit, ið her eru í dag, eru valla í iva um, at svarið er ja!

Í hesum døgum halda vit Hvítusunnuni. Hvi vit halda hvítusunnuni, læra børn okkara í skúla og heima. 2000 ára gleðiðóðskapurin tykist ikki ein-

Framhald á síðu 22

Framhald av síðu 9

Uttanfyri høvuðsborgirnar í New York hevur ST standmynd, ið myndar motto ST's.

Hon er av manni, ið evnar plógur úr einum svorði og minnir soleiðis á orð Jesajasar profet fyri 7.000 árum síðani: „Gerðið svør tykkara til plógvjörn, og gerðið vinberjasteyrar úr spjótum tykkara.“

Vit kunnu vónandi liva eftir hesum orðum og vilja ávirka vitandi:

„At tað verður eitt bál, um enn hvør mannasál leggur sin neista til tann sama eld.“

Krigsbáluni ræðast vit, men bálíð, ið kann tendra frælsislogar um allan heim, eiga vit at leggja neista til.

Atli. P. Dam

Frá friðargonguni 1986